Macushi

La llengua Macushi o Makusi, Makuxi, Macusi, Macussi, Macoushi, Macuchy, Macuxi, Makuchi, Mokushi, Teweya o Teueia és una llengua indígena americana.[1]

Macushi

Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
Parlants nadius	9.600
Parlat a	Brasil, Guyana i Veneçuela
Autòcton de	Roraima, Potaro-Siparuni (en), Upper Takutu-Upper Essequibo (en) i Bolívar
Classificació lingüística	
llengua humana llengües ameríndies Llengües carib	
Codis	
ISO 639-3	mbc (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=mbc)
Glottolog	macu1259 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/macu1259)
Ethnologue.com	mbc (http://www.ethnologue.com/language/mbc)
UNESCO	648 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-648.html)
IETF	mbc
Endangeredlanguages.com	3015 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/3015)

Contingut

Localització

Està localitzada en la Guyana (a la regió de Pupununi, al nord i centre de les muntanyes Kanuku, a les selves d'Iwokrama, Itabac i Kanapang),[1] a Brasil (Contingo, Quino, Pium, el riu Mau, nord-est de Roraima i Rio Branco) i un petit territori de Veneçuela.[1]

Població

Existeixen diferents estimacions sobre la seva població:

- Segons la Pan Tribal Confederacy of Tribal Nations era d'uns 8.500 parlants aproximadament el 2001 a Guyana.[1]
- Segons FUNASA hi ha 16.500 parlants a Brasil el 2006, 18.030 a tots els països, amb una població étnica de 23.400[2]
- Segons Crevels, el 2007 la població macushi a Veneçuela era de 600. El nombre de parlants no està clar des que el cens de llengües indígenes va incluir el macushi dins del grup pemón el 1992.[2]

Poble macushi

	Població	Parlants
Brasil	23.400	16.500
Guyana	8.500	1.530
Veneçuela	600	-

L'ètnia macushi és un subgrup dels pemóns.[2] Tot i que és una llengua viva i la major part de la població macushi que la parta es troba és una situació d'inferioritat respecte al portuguès.[2]

Localització dels poblats macushis

Poble makushi

Hi ha restes de tribus macushis des de, aproximadament, fa 7.000 anys al nord del Brasil. El primer contacte amb aquest poble es va fer l'any 1740. Originalment, estes tribus se organitzaven en grups de families de caràcter nómada, exploraven nous terrenys o fugien de problemes.[3]

Els poblats acostumen a tenir una població entre 100 i 600 persones. Hi ha uns cincuanta poblats, però algunes persones viuen aisllades en cases o a la capital de Roraima (Brasil). Els poblas makushi estan localitzats a la savana, el seu hàbitat natural. Els seus habitatges són rectangulars amb sostres fets de fulles de palmeres i els murs de arcilla. Comparteixen el mateix estil de les cases que hi ha a la regió Amazónica.[3]

La principal activitat económica és l'agricultura, amb métodes tradicionals, venen una peita part dels exedents de producció. La propietat de la terra és comú i, en general, es utilizatda perl membres de la mateixa familia. Els productes principals són la yuca (de la que fan una farina excelent), el nyame i els "frijoles". La pesca no és una activitat important per a la subsistencia o per comerciatzar. Els animals doméstics incluixen els porcs i gallines. Els primers contactes amb colons, en particular amb ganaders, no va ser fins a finals del XIX.[3]

Algunes aldees tenen dones especialistes en ceràmica i el teixit de cotò.

El nivell d'afabetitzament no és molt gran. La divisió tradicional del treball es va modificar per el contacte amb comunitats blanques, però encara existeixen formes tradicionals. Les dones cuinen, s'encarregen de la roba, dels nadons, de la neteja de la casa, fer ceràmica i teixir cotó. Els homes són els principals responsables de l'agricultura de subsistència i altres activitats relacionales. Tan homes com dones, en l'actualitat, emigren permanement o estacional en busca de treball assalariat.

S'han descrit dos tipus de grups: petits grups d'aldees amb cases independents de la mateixa familia unit a través de la reciprocitat treball i aldees dels familiars que viuen a distància, lligats a través de rituals o balls compartits. [3]

Tot i que la poligàmia ha estat durant molt de temps una part de la cultura makushí, la majoria dels matrimonis avui dia són monògams. Hi ha una mica de llibertat en l'elecció dels cònjuges. En el passat, els matrimonis van ser arreglats pels pares. Els matrimonis solen ser endogàmics. Es permet el matrimoni entre cosins creuats. La parella resideix per un curt temps amb la família de l'esposa. Generalment, després del naixement del primer fill, s'estableix una llar familiar independent.[3]

Les persones que cuinen i mengen al voltant de la mateixa llar es consideren una família. Aquest grup no només viu i consumeix béns junts, també es conrea de manera cooperativa. Ser membre de la unitat familiar requereix que un faci una quantitat acceptable de treball. Els nadons i els nens són criats pels dos pares i

germans, que gairebé mai utilitzen el càstig físic en la criança del nen.[3]

Cases macushi

Societat makushí s'organitza sobre la base de l'edat, el parentiu, i l'Estat de residència. No hi ha classes socials, ja que el makushí són una societat tribal. Han conservat un cert grau d'estabilitat sociocultural en el seu procés d'integració a la societat brasilera. La majoria viu en aldees tribals, però alguns es dispersen a altres regions. No hi ha separació física en el seu contacte diari amb els brasilers, però l'últim control dels salaris pel seu treball manual, i hi ha una discriminació evident pel que fa a les activitats comercials i les oportunitats econòmiques. Propietat de la terra és també un problema interètnic.[3]

El cristianisme és la religió dominant al Brasil. La cultura makushí està sent modificada en gran manera pel comerç interètnic, contacte, i la integració de la tribu en el seu conjunt en la societat regional brasilera. Ara diuen que la seva religió és el cristianisme (catolicisme i el protestantisme), però segueixen les seves pròpies pràctiques rituals. El xamanisme té gran influència en la societat makushí. L'home xaman és el cap religiós del poble i el controlador de tota mena de licors. L'ofici del xaman era abans hereditàri, però ja no és el cas. El xaman utilitza remeis casolans tradicionals per les curacions.[3]

Vocabulari

CANAWA n Canoa

CUCUAI n àliga

CULATU n Caiman

KA n Cel

KAIKANG n Animal[4]

Recursos web

Per sentir audios de la llengua mashuki: http://globalrecordings.net/es/language/1665

Fotografies i videos sobre el poble: http://suramaecolodge.com/makushi-culture-group/

Referències

1. «Indigenous Communities from Guyana (http://www.nativeplanet.org/indigenous/ethnicdiversity/latinamerica/guyana/indigenous_data_guyana_macushi.shtml)» (en anglès), 2004. [Consulta: 13 març 2015].
2. «Macushi, A language of Brazil (http://www.ethnologue.com/language/mbc)» (en anglès). [Consulta: 13 març 2015].
3. «Rupununi People (http://rupununi.org/people/)» (en anglès). [Consulta: 17 abril 2015].
4. Copyright - Guy Marco Sr (Katoka Village, North Rupununi)

Bibliografia

- http://www-01.sil.org/americas/brasil/SILblang.html
- http://www.ethnologue.com/country/BR/maps
- http://www.language-archives.org/language/mbc
- http://www.ethnologue.com/language/mbc
- http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/amerindia/macro_caribe/caribe/makushi
- http://en.wiktionary.org/wiki/Appendix:Macushi_words
